ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

วาทกรรมของ มิเชล ฟูโกต์ ต่อสถานภาพและบทบาทสตรีไทย ตามที่นำเสนอในนวนิยายของ คุณหญิงวิมล ศิริไพบูลย์

ผู้เขียน

นางสาววศินี สุทธิวิภากร

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จารุณี วงศ์ละคร

ประธานกรรมการ

อาจารย์ คร. สมหวัง แก้วสุฟอง

กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสถานภาพและบทบาทสตรี ไทยตามที่ นำเสนอในนวนิยายของคุณหญิงวิมล ศิริ ไพบูลย์ ที่เป็นที่รู้จักมากในนามปากกา "ทมยันตี" ว่ามี ความเกี่ยวโยงกับมิติต่างๆในสังคม ได้แก่ มิติครอบครัว มิติสังคม และมิติการเมือง เพื่อสะท้อน หรือเรียกร้องความเสมอภาคทางเพสอย่างไร อีกทั้งมุ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์สถานภาพและบทบาท สตรีผ่านตัวบทนวนิยายว่ามีความเชื่อมโยงกับวาทกรรม อำนาจ ความรู้ ความจริง และปฏิบัติการ ทางสังคมอย่างไร

การศึกษาครั้งนี้ แทนที่จะมองนวนิยายในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ซึ่งสะท้อนภาพสังคม อย่างตรงไปตรงมาเหมือนกระจกเงา แต่กลับมองในฐานะภาพตัวแทนที่หักเหและบิดเบือนไปจาก ความจริงทางสังคม ทั้งนี้เพราะเนื้อหาจะขึ้นอยู่กับมุมมอง การรับรู้ การตีความ การให้คุณค่า และ จินตนาการของผู้แต่งนวนิยาย ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้เลือกใช้กรอบการวิเคราะห์วาทกรรม เป็นเกณฑ์ในการศึกษาแบบแผนและกฎเกณฑ์ของตัวบทนวนิยายผ่านทฤษฎีวาทกรรมของ มิเชล ฟูโกต์ เพื่อขุดค้นหาความสัมพันธ์ของตัวบทที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายของสถาบัน ปฏิบัติการ ทางสังคม และความเชื่อในสังคมไทย

ผลการศึกษาสถานภาพและบทบาทสตรีไทยตามที่นำเสนอในนวนิยายของคุณหญิง วิมล ศิริไพบูลย์จำนวน 16 เรื่อง ระหว่างปีพุทธศักราช 2510 - 2549 โดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์ วาทกรรมข้างต้น พบว่า ตัวบทนวนิยายเหล่านี้เป็นกลไกการประกอบสร้างทางภาษา หรือเป็น กระบวนการทางวาทกรรม ที่เกี่ยวโยงกับกรอบความรู้ความเข้าใจของผู้แต่งนวนิยายที่อิงอยู่กับ โครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตย เนื่องจากเรื่องราวที่คุณหญิงวิมลสะท้อนผ่านนวนิยายนั้นได้ จัดวางตำแหน่งสตรีให้อยู่ภายใต้แรงกระทำ 2 ทางที่ซับซ้อน กล่าวคือ ในด้านหนึ่งสตรีถูกประกอบ สร้างให้มีความก้าวหน้าเทียบเท่าบุรุษ แต่อีกด้านหนึ่ง สตรีกลับถูกคาดหวังให้สานต่อคุณสมบัติ ความเป็นแม่และเมียที่ดีต่อไป แรงขับเคี่ยวกันดังกล่าว สุดท้ายตกอยู่ในบริบทที่มีบรรทัดฐานทาง สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่อยู่นั่นเอง

ภาพเสนอสตรีของกุณหญิงวิมลผ่านนวนิยาย 13 เรื่องตอกย้ำแบบฉบับเฉพาะของสตรี ตามวิธีลิดแบบปิตาธิปไตย อีกทั้งนำเสนอภาพสตรีแบบแยกขั้วตรงข้ามจากบุรุษอย่างเห็นได้ชัด ซึ่ง ยิ่งสะท้อนอำนาจของกุณหญิงในการประกอบสร้างวาทกรรมย้ำความแตกต่างทางเพสอยู่ ทั้งนี้มี นวนิยายเพียง 3 เรื่องที่จัดวางภาพลักษณ์สตรีในฐานะมนุษย์ที่เทียบเท่าบุรุษ ด้วยเหตุนี้ การประกอบ สร้างทางวาทกรรมของกุณหญิงวิมล สิริไพบูลย์ จึงเป็นปฏิบัติการรูปแบบหนึ่งทางสังคม ที่เสนอ ภาพอัตลักษณ์ของสตรีอย่างไม่เท่าเทียมบุรุษ และบิดเบือนสถานภาพ บทบาทสตรีให้เป็นไปตาม แนวทางสตรีนิยม จนสามารถสถาปนาวาทกรรมสตรีนิยมให้กลายเป็นความจริงขึ้นมาได้ในสังคม อาจกล่าวได้ว่า กุณหญิงวิมลไม่ได้ประกอบสร้างวาทกรรมหลักคือ วาทกรรมสตรีนิยมอย่างที่เข้าใจ แต่ได้สะท้อนข้อจำกัดและข้อขัดแย้งในความเป็นสตรีผ่านความลักลั่นของตัวบทนวนิยาย และผลิต ซ้ำอุดมการณ์สตรีในบริบทสังคมที่ผู้ชายมีอำนาจอยู่นั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved

Thesis Title Michel Foucault's Discourse on Thai Women's Status and

Roles as Represented in Khunying Wimol Siripaiboon's Novels

Member

Author Miss Wasinee Sutiwipakorn

Degree Master of Arts (Philosophy)

Thesis Advisory Committee Associate Professor Jarunee Wonglakorn Chairperson

Lecturer Dr. Somwang Kaewsufong

ABSTRACT

This thesis aims to analyze Thai women's status and roles as represented in Khunying Wimol Siripaiboon's novels, renowned for her notable pen name "Thamayantee", on how they are interconnected to societal issues, i.e. domestic, social and political dimensions, as reflective representations or the much sought-for sexual equality. The study also examines Thai women's status and roles towards the novels' texts related to discourse, power, knowledge, reality and social practices.

Instead of considering novel as a straightforward societal reality mirror, the study relies on the concept that novel is one of refrangible and distorted representations of social reality since these depend much on author's perspective, perception, interpretation, values and imagination. The research thus chooses to bring about the usage of discourse analysis framework to analyze text's patterns and rules employing Michel Foucault's discourse in order to investigate the relations of novels' texts to institution connection, social practices and social beliefs.

Analyses reveal that the 16 novels' texts of Khunying Wimol Siripaiboon, written during 1967 - 2006, are by and large language construction mechanisms or discursive formations related to her episteme or paradigm based on patriarchal system since her novels reflect female

status under two complicated tractions. On one hand, there is a traction which illustrates women as progressing towards equality to that of men's, while on the other hand they are expected to follow the roles of devoted wives and dedicated moms simultaneously. It has been found that these contending forces all finally fall under patriarchal norm, ending in male domination as usual.

In the 16 novels, there are up to 13 novels of Khunying Wimol repeatedly represented female stereotype according to patriarchal paradigm and portrayed females as binary opposite sex to males precisely. As a result, these reflect her discourse construction power emphasized sexual differences after all. However, there are only 3 novels represented women as equal to men. Hence, Khunying Wimol's discourse constructions are but social practices of repeating women's inequality and distorting women's identity, status and roles following feminism concept until it has been realized as mainstream discourse and integrated into the social fabrics. The author so far has not constructed feminism discourse as one would expect, but rather had reflected female restrictions towards texts' contradiction, endlessly and repeatedly reproduced women's ideology on patriarchal context.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved

The MA